

विकासमा भूबनोटलाई नबिर्सौं

पाँचथरको हिलिहाड-५ स्थित मालबाँसे क्षेत्र पहिरोका कारण जोखिममा परेको छ। लगातारको वर्षाका कारण गएको पहिरोले त्यहाँको मानव बस्तीलाई विस्थापनको सघारमा पुऱ्याएको स्थानीयबासीले दुखेसो पोखेका छन्। विभिन्न वातावरणीय प्रभावका कारण जलवायु परिवर्तन हुँदा पछिला वर्षहरूमा पानी पनेप्रवृत्तिमा परिवर्तन देखिएको विज्ञहरूले बताइरहेका छन्। त्यसमा पनि यो वर्ष अन्यथिक वर्षाभएका कारण पहिरो र बाढीको जोखिम भन्न बढेको जियोलोजिस्ट शिव बाँस्कोटाले बताएका छन्। सुभाङ्को मालबाँसे, नाखेडाँडा, स्यालजे लगायतका मानवबस्तीसम्मै जिमिन धाँजा फाटेको छ, पानी पर्नासाथ चिरा परेका ठाउँमा पानी जम्मा भई पहिरो जाँदा त्यहाँ लगाइएको अलैची, अम्लिसो बगानमा क्षति भएको स्थानीयको भनाइ छ।

भूगोलको विविधता नेपालको विशिष्टता पनि हो। त्यसलाई जोगाइ राख्न सकियो भने प्रकृति र वातावरणको पनि रक्षा हुन्छ। यो जान्दाजान्दै पनि सरकार र जिम्मेवार निकायको लापरवाहीले बाढी-पहिरोका घटना बढ्ने गरेका छन्। विभिन्न अध्ययनले पनि विकासका नाममा पहाडी भू-भागमा ठूलूला डोजर चलाएर सडक खल्न, वनजंगल मास्तु र प्राकृतिक स्रातेको दोहन आदि कारणले पहिरोको जोखिम बढेको देखाएको छ। विकासका नाममा भौगोलिक अवस्थाको ख्याल नगर्नु र ठूलो जेरीभी मेसिनको प्रयोग गर्नु, वातावरणीय प्रभावको मूल्यांकन नै नगरी भीर-पाखा भत्काउनु पहिरोको जोखिम बढाउने थप कारण हुन्। अहिले हात्रा पहाडी भू-भागमा चन विनाश तीव्रगतिले भझरहेको छ, पूर्व-पश्चिम सडक निर्माण गरिएदै, दीगो विकासको अवधारणालाई महत्व दिइएको छैन, यसकै असर हात्रा पहाडी भू-भागमा पहिरोका रूपमा र तराईमा बाढीको विपद् देखिने गरेको हो।

बाढी, पहिरो प्राकृतिक विपत्ति हो। प्रकृति बलवान हुन्छ तै तर हामी थोरै सचेत भयाँ भने यस्ता विपद्हरूको क्षतिबाट जोगिन सक्छौं। यसका साथै स्थानीयबासीको प्रतिनिधिमूलक तथा जिम्मेवार संस्था स्थानीय सरकारले बढी चासो र सजगता अपनाउनुपर्छ। त्यस्तै प्रदेश र स्थान सरकारले पनि विकास आयोजनाको सञ्चालन गर्दा प्रभाव मूल्यांकनसहित क्षति न्यूनीकरणका उपाय अवलम्बन गर्नुपर्छ। अन्तर्राष्ट्रिय संस्था युएनडीआरआरको प्रतिवेदनले पनि नेपालमा प्राकृतिक प्रकोपको कूल क्षतिमध्ये पहिरोबाट ३२.५ प्रतिशत हुने देखाएको छ। त्यसैले यस्ता विपद्हरूबाट जोगिन नेपाली परिवेशको खाँचो, भू-बनान, प्राकृतिक अवस्थालाई केन्द्रमा राख्नेर योजना तयार गर्नुपर्छ। अन्यथा 'डोजर विकास' र चुनावी स्वार्थमा गरिएको लगानी ठूलो क्षतिको कारण बन्न सक्छ।

ताप्लेजुड-काठमाडौं उडान सुचारू

ताप्लेजुड, भद्रौ १८। ने पाल एयरलाइन्सले करिव तीन महिनापछि उडान शुरू गरेको छ।

खाराव मौसम लगायतका कारण गते जेठ २४ गोदेवी काठमाडौं सुकेटार उडान हुन सकेको थिएन। मौसममा सुधार आएसै योसामारेखिय नियमित उडान शुरू भएको नेपाल एयरलाइन्सले प्रमुख सचिन तिवारीले जानकारी दिए।

लामो समयपछि भएको उडान मार्फत काठमाडौंबाट छ यात्री ताल्येजुड आएका छन् भने एक जगा यात्री काठमाडौं गएका छन्। पहिले के उडान तालिका अनुसारा साताको सोमवार, बिहारीबार र शनिवार नियमित उडान हुने उन्ने बताए छ। करिव एक हजार आठ सय मिटरको उचाइमा रहेको सुकेटार विमान

रामजी दाहाल

चैत दोस्रो साता सिंहदरबारस्थित नेपाली काग्रेस संसदीय दलको कार्यालयको वार्षिको विमान देखिएको थिए, हामी केही पत्रकार। कार्यालय समय शुरू भएपछि काग्रेसमा विमाननामा पत्रकार, राजनीतिक दलका नेता तथा कार्यकर्ता, कर्मचारी मात्र होइन, विचालियाको पनि बाल्को टेबुलमा काग्रेस केन्द्रीय सरस्यप्रभेत रहेको तीन जना महिला सासद कुराकानी गर्ने थिए, साथमा मधेश प्रदेशका एक जिल्ला समाप्तिसहित काग्रेसका केही शुभचिन्तक पनि थिए।

काग्रेस नेतृहरू के विषयमा छलफल गरिरहेका थिए, हामी टेबुलमा रहेको कैसेलाई थाहा भएन, तर पनि मधेश प्रदेशका ती सभापतिले राखेको जिज्ञासा मेरो कानामा ठोकियो। राजनीहरूको कुरा सुनेको जस्तो थेरे पनि पल्लो टेबुलमाई सुन्ने राखेको जिज्ञासा थिएको थिए। राजनीहरूको कुरा भएको जिज्ञासा थिए।

लुमिबानी प्रदेशबाट प्रतिनिधित्व गर्ने काग्रेसका एक जना केन्द्रीय संसद्यले तत्कालै जबाको दिन-न् 'रागा ताल याँदी जिल्लामा पर्छ नि।' काग्रेस सासदमध्येत रहेको ती नेतृले रागा तालको बोर्मा थाई भेपछिय मधेश प्रदेशका समानुपातिकमा सांसद तराईको अर्को अर्को नेतृले सचाउडै भनिन् 'कहाँ याँदी याँदीमा पर्नुँ? रागा ताल त जुल्ला जिल्लामा पर्छ नि।' रागा ताल कुन जिल्लामा पर्छ भनेको सहकमीका फरक दुई जावाक सुन्ने पनि सैंगे टेबुलमा रहेको मधेश प्रदेशबाट संसद्या प्रतिनिधित्व गरेको अर्को काग्रेस केन्द्रीय संसद्यले कुनै प्रतिक्रिया जानाको दिएन।

रागा ताल कुन जिल्लामा पर्छ भनेकोरेको छलफल जारी रहेको बेता अकार एक जगा काग्रेस नेतृ आएर त्यहाँ टेबुलमा बसिन्। काग्रेस केन्द्रीय समितिमा आरक्षण कोटावाट प्रतिनिधित्व गर्ने उनी संयोगले संसद्या काग्रेसलीबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सासद विमान देखिएन। त्यस कारण पनि रागा तालबाट उनलाई थाहा नहुने कुरै भएन। रागा तालबाट अनभिज्ञ टेबुलमा बसेका महिला नेतृहरूलाई उनले रागा ताल मुगु जिल्लामा

पर्ने जानकारी गराइन्।

साउन दोस्रो साता काग्रेस संसदीय दलको विमान भएको त्यसै अर्को घटना यहाँ उल्लेख गर्नु सादर्भिक हुँच। रौतहाटबाट तिमिल्स्ना एउटा टेबुलमा कार्यकार्ता साथ विद्या पिउँदै थिए। सुदूरपश्चिम क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व गर्ने एक जना काग्रेस केन्द्रीय संसद्यले आसद विमानलाई टेबेल छेउ पुगिन्।

उनीहरू दुई जानावाच जातीय निकातोको कुरा भयो।

कार्यकार्तासँग सांसद तिमिल्स्नाको छलफलको विषय

थिए, काग्रेसले साउन २० देखि शुरू गर्न लागेको १०

दिने साङ्गतीनिक सुदूर्खीकरण अभियान। ती केन्द्रीय

संसद्यले आसद विमानलाई आपाको जिज्ञासा

महिलाको विमान राजनीतिक विमान।

जबाको विमानलाई जातीय निकातोको कुरा भयो।

जबाको विमानलाई जातीय निकातोको टेबुलमा

काग्रेसको विमानलाई जातीय निकातोक

